

AKTUĀLI

JAUNI ELEKTROENERĢIJAS SADALES UN PĀRVADES TARIFI

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (SPRK) apstiprinājusi jaunus elektroenerģijas sistēmas pakalpojumu tarifus AS "Sadales tīkls" un AS "Augstsprieguma tīkls". Vērtēšanas gaitā tarifos iekļautās izmaksas būtiski samazinājušās, tomēr tās abiem operatoriem ir augstākas nekā pašlaik esošajā tarifā ietvertās. Attiecīgi jaunie tarifā, kas būs lielāki, ietekmēs visus lietotājus – gan majsaimniecības, gan uzņēmumus. Abu operatoru jaunie tarifā stāsis spēkā š. g. 1. jūlijā.

Izvērtēšanas laikā AS "Sadales tīkls" izmaksas vidēji gadā samazinātas par 118 milj. eiro jeb 25 %

Sākotnēji plānotās AS "Sadales tīkls" izmaksas tarifa ir samazinājušās, pateicoties energoresursu cenu kritumam tirgū, pārvaldes tarifa samazinājumam, SPRK un AS "Sadales tīkls" rūpīgām tarifu vērtēšanas darbam, kā arī valdības pieņemtajam lēmumam – vienreizējam ārpuskārtas mehānismam tarifa pieauguma ierobežošanai.

Tarifu projekta izvērtēšanas gaitā galvenokārt samazinātas elektroenerģijas iepirkuma izmaksas, kapitāla un personāla izmaksas, pārvaldes izmaksas, kā arī citas izmaksas, piemēram, degvielas, ar komunikācijas nodrošināšanu saistītās izmaksas u. c.

Elektroenerģijas sadales tarifu ietekme uz majsaimniecībām būs dažāda

Elektroenerģijas rēķinu veido trīs pozīcijas – maksa par elektroenerģiju, AS "Sadales tīkls" tarifs un PVN. Tarifs sastāv no fiksētās un mainīgās daļas (**maksa par elektroenerģijas piegādi** – tarifa mainīgā daļa, kas atkarīga no patēriņa, **maksa par jaudas uzturēšanu** – tarifa fiksētā daļa).

Maksa par patērēto elektroenerģiju ir atkarīga no elektroenerģijas cenas, par kādu noslēgts līgums ar lietotāja izvēlēto tirgotāju. Par elektroenerģijas piegādi un jaudas uzturēšanu lietotāja pieslēgumā atbild sistēmas operatori – AS "Sadales tīkls", kam SPRK izvērtē un apstiprina tarifus.

Ja lietotājs kādā laika periodā nepatērē elektroenerģiju, maksa par jaudas uzturēšanu lietotājam joprojām tiek piemērota. Tas skaidrojams ar to, ka AS "Sadales tīkls" turpina uzturēt jaudu pieslēgumā, lai nodrošinātu jebkurā brīdī lietotājam iespēju saņemt tam nepieciešamo elektroenerģiju.

Jauno AS "Sadales tīkls" tarifu ietekme un apmērs majsaimniecībām būs atšķirīgi. Tas būs atkarīgs no pieslēguma parametriem un patēriņa:

- pieslēguma fāžu skaits – vienas fāzes (1F) vai trīs fāžu (3F) pieslēgums;
- pieslēguma slodze ampēros – 16A; 20A; 25A; 32A; 40A vai vairāk;

- patērēto kilovatstundu (kWh) apjoms.

Dzīvokļu īpašniekiem, kuriem ir 1F pieslēgums un patēriņš ir 100 kWh mēnesī, rēķins mēnesī vidēji pieaugs par 5–7 eiro (bez PVN). Tikpat liels pieaugums ir gaidāms arī privātmāju īpašniekiem ar 1F pieslēgumu un 125 kWh lielu patēriņu mēnesī. Savukārt elektroenerģijas rēķina pieaugums privātmāju īpašniekiem ar 3F pieslēgumu būs atšķirīgs, ko ietekmēs izvēlēta slodze. 3F pieslēgumam (16A vai 20A) gaidāmais rēķina pieaugums ir ap 12–15 eiro (bez PVN), bet 3F pieslēgumam ar 25A un vairāk – ap 18 eiro un vairāk (bez PVN).

AS "Sadales tīkls" informēs sabiedrību par izmaiņām sadales tarifos, publicējot informāciju gan AS "Sadales tīkls" tīmekļvietnē, gan plašsaziņas līdzekļos, kā arī organizējot tikšanās ar uzņēmējdarbības vides pārstāvjiem Latvijas pašvaldībās.

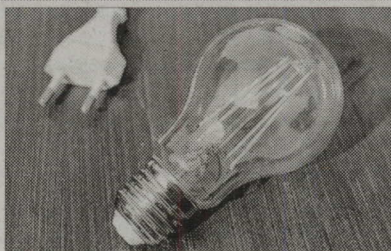
Divu veidu tarifu plāni: "Pamata" un "Speciālais"

Visiem lietotājiem (majsaimniecībām un juridiskām personām) būs pieejami divu veidu tarifā – "Pamata" un "Speciālais". "Pamata" tarifs ir piemērots lietotājiem, kuri elektroenerģiju patērē regulāri. "Speciālais" tarifs ir piemērots tiem lietotājiem, kuriem objektā patēriņš ir ļoti mazs vai neregulārs. Piemēram, vasarnīcas vai uzņēmumi ar sezonālas komercdarbības raksturu.

Pāreja uz "Pamata" tarifu visiem lietotājiem no š. g. 1. jūlija notiks automātiski.

Ja lietotājs vēlas izmantot "Speciālo" tarifu, to bez maksas varēs nomainīt AS "Sadales tīkls" klientu portālā www.e-st.lv vai pie sava elektroenerģijas tirgotāja, lai tas stātos spēkā jau ar nākamā mēnesi (periodā no 2023. gada jūlija līdz septembrim izmaiņas stāsies spēkā jau esošā mēnesī ietvaros). Pāreju starp tarifu plāniem lietotājs gada laikā varēs veikt līdz pat 12 reizēm (vienu reizi mēnesī).

Pirms lietotājam pāriet no "Pamata" uz "Speciālo" tarifa plānu, SPRK aicina, ņemot vērā prognozēto patēriņu, izvērtēt, kuros mēnešos varētu būt piemērots "Speciālais" un kuros "Pamata" tarifs, jo patēriņš pa mēnešiem var būt atšķirīgs. Lietotāji ir

aicināti rūpīgi sekot līdzi!

Kad zināms prognozētais patēriņš konkrētā mēnesī, aicinām šo rādītāju ievadīt AS "Sadales tīkls" tarifu kalkulatorā, kur būs redzamas kopējās viena mēneša izmaksas "Pamata" un "Speciālā" tarifa plāna gadījumā, lai salīdzinātu un izvēlētos sev atbilstošāko tarifa plānu, skaidro SPRK vadītāja.

AS "Augstsprieguma tīkls" tarifs

AS "Augstsprieguma tīkls" tarifa pieaugumu ietekmējis elektroenerģijas cenas kāpums, par kādu operators iegādājies elektroenerģiju tehnoloģiskajam patēriņam, pārvaldītās elektroenerģijas zudumu segšanai tīklā, kā arī jaudas rezervju nodrošināšanai sistēmas drošuma vajadzībām. Papildu tarifa kāpumu ietekmējis inflācijas pieaugums valstī, kas ietekmējis ekspluatācijas izmaksas kāpumu. Salīdzinot ar sākotnēji iesniegto tarifu projektu, kopējās AS "Augstsprieguma tīkls" izmaksas samazinājušās par 58,1 milj. eiro jeb 38 %.

Tarifa projekta vērtēšanas laikā samazinātas izmaksas elektroenerģijai tehnoloģiskajam patēriņam, pārvaldītās elektroenerģijas zudumu segšanai tīklā, kā arī jaudas rezervju nodrošināšanai sistēmas drošuma vajadzībām, kapitāla izmaksas, pārvaldes sistēmas uzturēšanas izmaksas, personāla izmaksas, kā arī pārējās saimnieciskās darbības izmaksas. Papildus, lai mazinātu pārvaldes tarifa kāpumu, atbilstoši SPRK apstiprinātajai tarifu aprēķināšanas metodikai operators izmantojis pārsaldzes ieņēmumus. AS "Augstsprieguma tīkls" plānotais izmaksu samazinājums panāks, pateicoties tiem pašiem faktoriem, kas minēti AS "Sadales tīkls" tarifa projekta gadījumā. Klientiem pārvaldes tarifa daļa elektroenerģijas rēķinā tiek iekļauta sadales pakalpojumu maksā.

SPRK, izvērtējot komersantu iesniegto informāciju un pamatojumus, secināja, ka abu operatoru aprēķinātie tarifi ir pamatoti un atbilstoši metodikai. AS "Sadales tīkls" tarifu periods noteikts uz 4,5 gadiem, nodrošinot ilgtermiņa tarifu stabilitāti lietotājiem, savukārt AS "Augstsprieguma tīkls" tarifu periods noteikts uz 2,5 gadiem.

Pēc SPRK informācijas sagatavoja Marina TETARENKO

JA BOJĀTS ELEKTROTĪKLS...

Veicot regulārus elektrotīkla modernizācijas darbus, katru gadu samazinās AS "Sadales tīkls" elektrotīkla kopējais bojājumu skaits un atslēgumu ilgums, tomēr elektrotīklu pilnībā pasargāt no bojājumiem nav iespējams. Avārijas bojājumus elektrotīklā var radīt nelabvēlīgi laikapstākļi, saskarsme ar dzīvniekiem, arī dažādu saimniecisko darbu veicēju nejausi izraisīti bojājumi. Lai veicinātu efektīvu klienta un uzņēmuma saziņu, iedzīvotāji elektrotīkla bojājumus aicināti pieteikt "Sadales tīkla" mājaslapā www.sadalestikls.lv ar jaunizveidotu e-riku palīdzību.

Poga "Pieteikt bojājumu" atrodama "Sadales tīkla" mājaslapas pirmajā skatā, un to ir iespējams ērti izmantot arī viedtālrunī. Spiežot uz to, klients varēs izvēlēties ziņot par elektroapgādes pārtraukumu, sprieguma svārstībām vai pamanītiem "Sadales tīkla" infrastruktūras bojājumiem. Būtiski, ka bojājuma novēršanas gaitai klients pēckār varēs sekot līdzi jau pazīstamajā digitālajā kartē (sadaļā "Pieteikumi") – līdzās adresei būs redzams pieteiktā bojājuma statuss. Proti, klients varēs tikt informēts, kad pieteikums nodots meistariem, redzēt, ka meistari ir ceļā uz bojājuma vietu, ka jau notiek darbi, vai pārliecināties, ka darbi ir pabeigti. Statusa informācija atjaunojas ik pēc 15 minūtem.

Bojājuma pieteikšana un tālāka informācijas koordinēšana notiek 100 % automatizēti. Integrācija ar uzņēmuma dispečervadības un citām sistēmām, kā arī digitālo karti nodrošina iespēju sekot bojājuma novēršanas statusam digitālajā kartē 24/7.

Kopējais sadales elektrotīkla garums Latvijā sasniedz gandrīz 93 000 kilometru, tāpēc iespēja pieteikt bojājumu pakalpojuma sniedzēja mājaslapā 24/7 vairo operatīvu informācijas apmaiņu, palīdz atslēgot zvanu centru un tādējādi ilgtermiņā arī optimizēt izmaksas. Sagaidāms arī, ka šis rīks sniegs piensūnu elektrotīkla uzturēšanā un elektroapgādes drošuma stiprināšanā, pateicoties plašākai sabiedrības līdzdalībai infrastruktūras defektu apzināšanā.

Liela nozīme iespējai pieteikt bojājumu ne vien caur zvanu centru, bet arī digitāli, būs plašāku avārijas atslēgumu situācijās, kādas visbiežāk mēdz notikt vētru laikā. Pērn vairāk nekā ceturtdaļa visa gada garumā reģistrēto elektrotīkla bojājumu notika tieši nelabvēlīgu laikapstākļu ietekmē, gandrīz katrs piektais bojājums bijis saistīts ar dzīvnieku (visbiežāk putnu) izraisītiem elektroapgādes pārtraukumiem, bet aptuveni katrs 14. bojājums noticis trešo personu iejaukšanās dēļ – visbiežāk dažādiem saimnieciskos darbu veicējiem netišām bojānot elektrolīnijas ar specializēto tehniku.

"Sadales tīkls" atgādina: ja mājoklī "pazūd" elektrība, pirmais solis, kas jāveic, – jāpārbauda īpašuma "drošinātāji" – vai tie nav atslēgušies. Otrs solis – jāievada adrese digitālajā bojājumu kartē, kas atrodama www.sadalestikls.lv. – iespējams, šis bojājums jau ir reģistrēts, tad to atkārtoti pieteikt nav nepieciešamības. Ja "drošinātāji" nav atslēgušies un bojājums kartē vēl nav reģistrēts, to var ērti pieteikt, izmantojot jauno e-riku.

Papildus klients var saņemt operatīvu informāciju par bojājumu vietai īpašumā, reģistrējot savu kontaktinformāciju (mobilā tālruņa numuru vai e-pastu) "Sadales tīkla" klientu portālā www.e-st.lv, tad e-pasts vai izsiņa tiks saņemta aptuveni 20 minūšu laikā pēc bojājuma fiksēšanas.

Gadījumos, ja nav pieejams interneta savienojums, elektroapgādes pārtraukumu joprojām iespējams reģistrēt, zvanot uz "Sadales tīkla" bojājumu pieteikšanas tālruni 8404. Savukārt gadījumos, ja iedzīvotājs ir kļuvis par aculiecinieku bojājumam, kas var apdraudēt cilvēka dzīvību, piemēram, redzams pārrauts, dzirkstelojš elektrolīnijas vads u. tml., ir nekavējoties jāsaņem ar glābšanas dienestiem, zvanot 112!

AS "Sadales tīkls"

LAULĪBAS BEZ LIECINIEKIEM

Saeima atbalstīja tieslietu ministres Ineses Lībīnas-Egneres ierosinājumu par to, lai no 2024. gada 1. jūlija laulības tiktu slēgtas bez lieciniekiem.

Paredzēts precizēt šo Civillikuma normu, norādot, ka laulības tiek slēgtas līgavaiņa un līgavas klātbūtnē. Plānots noteikt, ka līgava un līgavainis var uzcināt vienu vai divus pieaugušus lieciniekus, taču to neesamība nevar būt par šķērslī laulības slēgšanai. Grozījumi stāsies spēkā 2024. gada 1. jūlijā. Norma tiks piemērota gadījumos, kad iesniegumi un citi laulību slēgšanai nepieciešamie dokumenti tiks iesniegti pēc norādītā datuma. Tieslietu ministrijā pastāstīja, ka šis jautājums tiek apspriests jau sen. Prasībai pēc diviem pieaugušiem lieciniekiem laulības slēgšanas laikā šodien nav juridiskas nozīmes – tā ir vēsturiska tradīcija.

Vēsturiski liecinieki ar savu klātbūtni un parakstu apliecināja laulību faktu, kā arī to, ka tās tiek slēgtas brīvprātīgi un labprātīgi, taču šobrīd šo pienākumu "veiksmīgi pilda Dzimtsarakstu nodaļas amatpersonas".

SUŅI UZBRŪK PASTNIEKIEM

Lauku pastnieku darbs bieži vien ir riskants – ziemā un pavasarī viņiem jāpārvar aizputināti un dubļaini ceļi, bet visa gada garumā veselību apdraud agresīvi suņi.

"Latvijas Pasts" ziņo, ka gada laikā suņu dēļ cietuši pieci pastnieki, bet šī gada pirmajos četros mēnešos – jau seši. Situācijas mēdz būt dažādas – pastkastē, kurā pastniekam jāievieto korespondence, visbiežāk atrodas pagalmā, pa kuru skraida nepiesiets suns. Dzīvnieks var būt arī piesiets, taču garā ķēdē, un pastnieks nonāk viņa zonā. Vēl gadās, ka pagalmam ir pārāk zems žogs vai vārtiņi ar caurumiem, pa kuriem suns bez grūtībām var izkļūt. Ne vienmēr iedarbojas arī saimnieku apgalvojums, ka suns ir draudzīgs – redzot nepazīstamu cilvēku, dzīvnieks var kļūt agresīvs. Atsevišķa potenciāli bīstamu suņu kategorija – klaiņojošie suņi. Reizēm majsaimniecībās vispār nav pastkastes.

Uzņēmums aicina suņu saimniekus parūpēties par to, lai viņiem adresēto korespondenci varētu piegādāt droši. Tas attiecas uz vēstulēm, avīzēm, pensijām, ko daudzi lauku iedzīvotāji saņem mājās.

SALNAS IZNĪCINĀJA ZEMNIEKU IENĀKUMUS

Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija paziņojusi, ka pavasara salnas nodarījušas Latvijas augļu dārzos 10 miljonus lielus zaudējumus.

Maija sākumā visā Latvijā astoņas nakts bija lielas salnas, tāpēc ir stipri cietuši dārzi, arī ziedošie ķirši, plūmes, bumbieri un ābeles. Dārzkopju asociācija novērtējusi situāciju nozarē kā katastrofālu.

Zemnieki apgalvo, ka viņiem ir nepieciešams valsts atbalsts, jo bojātās ražas dēļ zaudētajiem ienākumiem būs tālejošas sekas nozares attīstībā. Zaudētā tirgus atjaunošana Latvijā un ārpusmēs var aizņemt vairākus gadus. Stādījumu atjaunošanai nepieciešamas lielas investīcijas – vairāki tūkstoši

eiro uz hektāru.

Nozares pārstāvji lēš, ka no Zemkopības ministrijas darbību operatīvātes valsts atbalsta piešķiršanā būs atkarīgs tas, cik ātri dārzkopji spēs atgūties. "Latvijas augļu un ogu nākotne ir to pārstrādē, taču, lai to atstātu, vispirms jākompensē šogad radušies zaudējumi un jāpalielina ražošanas apjoms nākotnē," saka cietušie zemnieki.

Šobrīd Latvijā darbojas astoņi kooperatīvi, kas apvieno gandrīz 150 augļu, ogu un dārzeņu ražotājus.

Pēc preses materiāliem